

Или када се, по истој молитви, оно приноси „у част Светога“ који се слави, зар ту част не треба указати само Светом **Илији** и Светом Арханђелу „јер нису умрли“, или као што налазимо код Милићевића „јер се држи да су они живи **на небу**“ - као да други Свети нису живи пред Богом **Живим!** (Лк. 20, 38) А Светом Георгију, Светом Николају и свима другим Светим - треба „зато што су они умрли“!

У све те дане оно се још приноси и за покој душа, не Светих који су умрли, него упокојених православних чланова породице. Зар молитвено јединство са својим православним прецима на дан Славе не треба имати само када је та Слава Свети Илија и Свети Арханђео, а на друге празнике треба?



По мишљењу Д. Витковића, славско кољиво не прелива се вином. Тај обичај, који се врши у неким нашим крајевима, увукао се у овај чин, вели он, због „неукости свештеника који нису знали разликовати свечарскога кољива од онога које се употребљава приликом одржавања спомена покојницима...

Но, како вино и у другим обредима „служи у знак Крви Христове, изливане на Крсту ради спасења људи“, и милосрђа, по причи о милостивом Самарјанину, а као што видесмо, славско кољиво се приноси „у спомен оних који прминуше у благочестивој вери“, није погрешно и да се оно прелива. Где је обичај непреливања утврђен, не треба настојати поштопото да се прелива. Можда ће бити довољно да се преливање пресеченог колача врши над кољивом и да неколико капи са њега падне на кољиво, као што сам видео да се чини у неким местима.

## СПРЕМАЊЕ СЛАВскоГ КОЉИВА ЗА СВЕТОГ ИЛИЈУ И АРАНЂЕЛОВДАН





Зрно пшенично, посејано у земљу, употребљава се и у Светом Писму као символ смрти и живота после смрти. То видимо из речи Господњих: „Ако **зрно пшенично павши у земљу не умре, остаје само; а ако умре много рода роди**“ (Јов. 12, 24).

Познато је из свакодневног живота да при клијању, и узрастању клице, нова биљка за свој раст узима потребне јој састојке из зрна, и оно као такво бива уништено, „мора да умре“, да би биљка наставила да живи.

Слично бива и при смрти човека и његовом васкрсењу. Тело је друге природе него душа: оно је од земље и одлазиу земљу, где се распада. Душа је од Бога и по одвајању од тела наставља да живи у другој, небеској средини, као што влат и клас узрастају не у тами земље, него у светлом ваздуху изнад земље.

На тај начин кољиво, кувана пшеница, кувањем умрла, може да нам послужи као символ тела и живота душе у бесмртном Царству Небеском.

Кољиво се украшава и другим плодовима: сувим грожђем, орасима, бадемом, и заслађује шећером и медом да напомене блаженство живота у том Царству.

Исти овај симболизам има како оно кољиво које се спрема при смрти и поменима упокојених верних, тако и оно које се приноси за домаће и храмовне Славе.

У првом, дакле, реду спремање кољива има поучни, дидактички смисао. Својом симболиком оно треба да укаже на једну од главних истина наше вере: на бесмртност душе и Царство Небеско у које она треба да уђе после телесне смрти.

Из молитве „*Господе, Који си све речју својом усавршио...*“, која се чита при освећењу кољива на празнике, дознајемо и други, латреутички циљ овог чина у нашој Цркви, а то је прослављање Бога и Његових Светих. У њој се, наиме, вели да ово кољиво приносе верни (*„све ово што спремише слуге Твоје“*) да тиме најпре укажу славу свесветом и свесилном Богу (*„у славу Твоју“*).

Из досадашњег излагања следи закључак да се празнично кољиво приноси „у част“ Светих чији се помен држи као храмовна или домаћа Слава, а никако што су они умрли, па се оно, као и другим покојницима,

приноси да би нас побудило на молитву за спасење њихових душа.

Према томе како по симболичком, тако и латреутичком смислу приношења кољива, бива јасно да га треба приносити како на празнике светих из рода људског, тако и Господње, Богородичине и празнике Светих анђела. Нема никаквог догматског ни литургичког разлога да се оно не спрема за Светог Илију, иако он није умро, него је жив узет у *вихору на небо* (II Цар. 2, 11). Схватање да се за Светог Илију не спрема кољиво, јер се оно приноси само за Свете који су умрли, и да то приношење има смисао молитвеног заступништва за њихове душе, било би, као што видесмо, не само неправилно, него директно јеретичко.

Докле би стигли следећи такво схватање можемо разумети из тога што би за Спасовдан, или Преображење нпр. требало спремити кољиво, јер је Христос умро; а за Тројичиндан не би требало, јер је Света Тројица бесмртна.

Међутим, када молитва *Всја совершивиј*... казује да се кољиво приноси Богу „на славу“, зар онда није очигледно да се оно приноси истом Богу „на славу“ како на Спасовдан и Преображење, тако исто и на Тројичиндан.